

[Erhard Jakobsen.]

praktiske forhold, som lovforslaget her tager sigte på.

De synspunkter, som ligger bag oprettelsen af pengefideikommiss — først og fremmest ønsket om at se slægtens navn omgivet af en vis anseelse, fremskaffet gennem opretholdelse hos i alt fald et af slægtens medlemmer af en vis høj levestandard — vil nok forekomme de fleste noget antikverede. Der hersker vist i dag snarere den ret udbredte opfattelse, at opretholdelse af en rigmandsklasse gennem særlige arveordninger er uønsket.

Men selv de, der stadig måtte ønske de tilstande bevaret, som pengefideikommissordningen sigter på, bliver jo tvunget til at erkende, at fideikommissernes betydning er blevet udhulet i ganske stort omfang. 2 eller måske rettere 2½ verdenskrig og en række dermed følgende økonomiske rystelser har forringet den henlagte kapitals afkastningsværdi så meget, at der i mange tilfælde slet ikke kan opretholdes nogen særlig høj levestandard. Tilbage bliver derimod ulemperne ved ordningen, herunder naturligvis skatten af formuen. Det er vel på denne baggrund, ønsket om ophævelse af den gældende ordning er fremkommet fra nogle af besidderne selv. Også dette forhold skulle formentlig bidrage til at lette lovforslagets gang gennem det høje ting.

Ganske vist har fideikommissbesidderne udtrykt ønske om en frivillig ordning — kan man forstå på de medfølgende bemærkninger — medens lovforslaget påbyder ophævelse som samfundsmæssig tvangsforanstaltning. Her er muligvis en sag, vi kan få lidt diskussion om.

Mit parti har afgjort sympati for lovforslagets fremgangsmåde. Skal der fra samfundets side træffes foranstaltninger til ophævelse af pengefideikommiss, bør det vel ske udfra de samfundsmæssige betæneligheder ved en ordning, der ikke modsvarer nutidens indstilling. Men så må ophævelsen naturligt omfatte alle de ordninger, der strider mod denne indstilling, og ikke bare

dem, hvor besidderne selv har interesse i at få dem ophævet. Måske ville man derved netop få lov at bevare nogle af de ordninger, der allermost strider mod nutidens opfattelse.

For mig at se bliver den vigtigste opgave for os at få fastlagt det område, vi her skal lovgive for. På den ene side skal vi som sagt have alt med, der strider mod nutidens opfattelse af ret og rimelighed. På den anden side skal vi heller ikke have mere med. At legatordninger, herunder familieleger, ikke skal med, er klart udtrykt i lovforslaget. I det hele taget synes jeg, der er grund til at komplimentere den højtærede justitsminister og hans medarbejdere for deres bestræbelser på at give såvel loven som de medfølgende redegørelser en klar afværgelse og et fyldestgørende indhold.

Jeg vil gerne sige et par ting med hensyn til båndlæggelse af arv. Jeg forstår af bemærkningerne til lovforslaget, at udtalelserne i folketingets betænkning vedrørende den nye grundlovs § 84 har været afgørende for formuleringen på dette område. Herefter skulle lovforslaget altså ikke vedrøre båndlæggelse af arv for personer, der lever ved testators død, samt en ufødt generation. Jeg har forstået bestemmelserne og kommentarerne således, at testator herefter har ret til at båndlægge kapital for en ganske bestemt person indenfor denne endnu ufødte generation.

I professor Stig Juuls afhandling, der er nævnt i bemærkningerne, om „Fideikommissarisk Substitution“ er der gjort rede for nogle svenske retsregler på dette område. De indeholder, såvidt jeg har forstået professorens redegørelse, på side 85 et udtrykkeligt forbud imod, at der gøres forskel på søskende i den ufødte generation. Professoren selv giver i sine afsluttende bemærkninger på side 258 udtryk for den opfattelse, at man ikke i dansk ret bør følge den svenske regel på dette område, idet han finder det rimeligt, at testator får en vis adgang til at disponere på denne måde, navnlig, mener professoren,